

Boh prijíma neprijateľných, nehodných a stratených

.....

Slová dnešného kázňového textu sa nachádzajú v
Mk 7, 24 – 30; Mt 15, 21 – 28 (ekumenický preklad):

“

Potom vstal a odišiel odtiaľ do končín
týrskych a sidonských. Vošiel do domu, lebo
nechcel, aby niekto zvedel o Ňom. Ale
nemohol sa utajiť, lebo hneď počula o Ňom
žena, ktorá mala dcéru posadlú nečistým
duchom; prišla a padla Mu k nohám. A tá
žena bola Grékyňa, rodom Sýrofeničanka.
Prosila Ho, aby vyhnal z jej dcéry démona.

Ale On jej povedal: Nech sa najprv deti
najedia; lebo nie je dobré vziať chlieb deťom
a hodiť šteňatám. Ona Mu však odvetila: Áno,

Pane, ale aj šteňatá jedia pod stolom z
omrvínek po deťoch. Nato jej povedal: Pre
túto reč chod! Démon vyšiel z tvojej dcéry.

Odišla teda domov a našla dieťa ležať na
posteli; a démon už bol vyšiel z neho.

”

Milí bratia a sestry,

Pri čítaní Písma zavše narazíme na texty,
ktoré by sme boli radšej, aby tam neboli.
Stretneme sa výroky, s ktorými si nevieme
rady. Sú buď ťažké na pochopenie, alebo na
uskutočnenie, alebo oboje. Jeden z takýchto
výrokov nájdeme aj v 7. kapitole Marka v
krátkom príbehu o stretnutí Ježiša so ženou
Sýrofeničankou. Je to v skutku šokujúci
príbeh. Pripomína nám tie chvíle v našom
živote, keď sme so slzami v očiach hľadali
pomoc, keď sme v zúfalstve kričali na Pána
Boha a On, ako sa nám zdalo, sa k nám
obracal chrbtom. Javilo sa to tak, akoby si
ani nevšimnal naše problémy, akoby bol
hluchý k tomu, čo prežívame. A v tej chvíli
sme si nevedeli vysvetliť, prečo mlčí, prečo
nám neodpovedá, prečo sa nad nami
nezmiluje.

Tento príbeh je však šokujúci aj v iných
aspektoch a je pre nás dôležité sa naň
pozrieť z viacerých hľadísk. Inak boli
šokovaní Ježišovi učeníci, židovská komunita
a prvotné kresťanské zbory v Palestíne, inak
sú šokovaní humanisticky a pluralisticky
zmýšľajúci ľudia 21. storočia.

Svojich židovských súkmeňovcov šokuje Ježiš už len tým, že sa vôbec zaoberá touto pohanskou ženou. Mesiáš sa mal predsa venovať strateným ovciam Izraela! On s ňou nielen hovorí, ale nakoniec sa ňou necháva presvedčiť a vyháňa z jej dcéry démona. Toto Ježišovo konanie citlivo súviselo s najhorúcejším problémom prvotných kresťanských zborov. V cirkvi sa vtedy nerozprávalo ani o Trojici, ani o kristológii, ani o biskupoch, ba dokonca ani o odpustkoch a uctievaní svätých. Namiesto toho sa však vášnivo debatovalo o Židoch a pohanoch v cirkvi. Ak nie som Žid, čo musím urobiť, aby som sa mohol stať kresťanom? Musím sa dať najskôr obrezať? Musím zachovávať Mojžišov zákon so všetkými predpismi? Musím sa stať najskôr židom, aby pre mňa platilo pozvanie evanjelia? Pre koho naozaj zomrel Ježiš na kríži? Aj pre mňa, ktorý som nepatril do vyvoleného národa? Ježiš doslova šokuje tzv. judaistov, keď je ochotný sa venovať tejto pohanke. Svojim učeníkom a prvotným čitateľom ukazuje, že

prišiel, aby zachránil to, čo bolo zahynulo – a jeho ponuka záchrany platí aj pre tých, ktorí nemali prístup do chrámu. Prišiel aj kvôli tým, ktorých aj my tak často odpisujeme a nedávame im žiadnu šancu.

Dnešných moderných ľudí šokujú na tomto texte aspoň dve veci: dôvtip a vytrvalosť ženy a neuveriteľne tvrdá, neľútostná reakcia Ježiša, na zúfalú prosbu tejto utrápenej matky.

V takomto pohľade na text vystupuje táto fénická žena ako **hrdinka viery**, ktorá svojou neodbytnosťou a múdrosťou núti Ježiša prehodnotiť svoj mierne nacionalistický postoj. Ježiš je jej nakoniec vlastne vďačný, že mu pomohla pochopiť ďalšiu časť pravdy o ňom samom a o jeho poslaní. Toto bol obľúbený dôraz časti liberálnej teológie, s ktorým sa my na tejto fakulte, aspoň dúfam, nestotožňujeme.

Otázkou pre nás teda je: aký prístup k tomuto textu si zvolíme. Necháme sa ním osloviť ako tí, ktorí majú problém s univerzálnosťou Ježišovej obete a služby? Alebo ako tí, ktorí hľadajú inšpiráciu vo vytrvalosti a energickosti sýrofeničanky? Alebo ako tí, ktorí sa vedia vcítiť do beznádeje a zúfalstva tejto matky, ktorí hľadajú pomoc od Boha pre seba a svojich blízkych a ktorí namiesto toho počujú Božie nie... ale, ktorí napriek tomu ostávajú na kolenách a očakávajú zmilovanie toho, ktorý je Cesta, Pravda i Život; Dobrý Pastier a Pán!?

Úvodný verš nám hovorí, že Ježiš odchádza do končín Týru a Sidonu. Je ešte veľa chorých a démonom posadnutých, je ešte veľa oblastí, kde by bolo treba hlásať príchod kráľovstva Božieho, ale on namiesto toho ide preč! Na pohanské teritórium! Uniká tam, hľadá tam pokoj a odpočinok. Okolo Ježiša sa pohybujú dve skupiny ľudí: Sú tu tí, ktorí ho majú veľmi radi a je veľa tých, ktorým lezie na nervy a vôbec ho nemajú radi a obidve skupiny ľudí sú mu v danej chvíli na ťarchu.

Prvou skupinou sú zástupy ľudí, ktoré v ňom skladajú svoje nádeje a vidia v ňom svojho osloboditeľa a chlebobarcu. Druhou skupinou sú farizeji a náboženský vodcovia, ktorí v ňom vidia nábožensky aj politicky nebezpečnú osobu, ktorá nepríjemným spôsobom kritizuje ich povrchnú fasádu zbožnosti a kazí ich „cirkevnú štruktúru.“ Obidve tieto skupiny sa pokúšajú urýchliť Boží časový plán – jedna ho chce urobiť ľudským kráľom, tá druhá ho chce urobiť „mŕtvym kráľom“. A tak im Ježiš uniká na miesto, kde by ho ľudia nemali poznať; chce sa pred blížiacou smrťou venovať svojim učeníkom a pripraviť ich na najsmutnejšiu udalosť, ktorá sa kedy odohrala v dejinách ľudstva.

Uprostred týchto okolností prichádza táto žena, ktorá je očividne zúfalá – kto by aj nebol, na jej mieste!?

Zdá sa, že všetky okolnosti sa proti nej sprisahali:

Po prvé: Je žena!

V kultúre Ježišových dní, milé dievčatá, to bolo to nesprávne pohlavie! Mnohé z vás si to zrejme myslíte ešte aj dnes, však? Už len priblížiť sa k mužovi spôsobom, akým to urobila ona, bolo neakceptovateľné a riskantné.

V súvislosti s týmto nás napadne **druhá otázka: kde je jej muž?**

Aj Jairova dcéra mala problémy, ale za Ježišom nejde jej matka, ale jej otec. Tak sa to slušilo a patrilo na vtedajšiu kultúru. Otec buď nemohol alebo nechcel prísť; alebo neexistoval, čo by bol ďalší závažný faktor proti nej.

Po tretie: Toto nie je židovská žena!

Je Grékyňa, presnejšie, Sýrofeničanka – čiže pohanka. To mimochodom znamená dve veci: nesprávna národnostná príslušnosť a nesprávne náboženstvo.

Pobrežné mesto Týrus leží asi 60 km severozápadne od Kafarnaumu. Aj Týrus aj Sidon patrili kedysi medzi veľmi významné prístavy Feničanov. Stojí za to pripomenúť si, kto vlastne boli títo záhadní moreplavci.

Feničania začali obchod v starovekom svete - boli to veľkí cestovatelia. Už v 6. stor. pred Kristom mali vybudované prístavy Sidon a Týrus. Výnimočné na nich bolo to, že ako prví sa naučili navigovať podľa hviezd a to im umožnilo plaviť sa dvakrát rýchlejšie a teda aj ďalej, ako ktorémukoľvek inému národu vtedajšieho sveta (Gibraltár, Anglicko, Južná Afrika).

Môžete namietat', načo nám je takýto zdĺhavý exkurz do histórie? Pre jeden základný poznatok. Feničania, ak nič iné, boli nesmierne poverčiví. Keďže more bolo nebezpečné, pre istotu uctievali bohov všetkých hlavných prístavov, do ktorých prišli. Ich všeobecná reputácia bola taká, že boli ochotní uctievať čokoľvek, aby sa poistili, pre každý prípad. Fungovalo to vtedy ako životná poistka.

Žena, ktorá prichádza za Ježišom pochádza z tohto prostredia a keďže je v texte priamo napísané, že sa jedná o sýrofeničanku, môžeme oprávnené predpokladať, že pre pisateľa tejto správy to bol dôležitý údaj. Spomínaná žena teda počuje o tomto pozoruhodnom mužovi, Ježišovi z Nazareta, ktorý má reputáciu zázračného liečiteľa. Veľa toho o ňom nevie, ale vie jedno, že jej dcéra je posadnutá démonom a jej situácia nie je práve ružová; a tak sa rozhodne ísť za ním.

Náš text hovorí, že prišla k Nemu a prosila ho, ale Mt 15 pridáva tomu iný odtieň. V pôvodine by to znamenalo, že keď prišla, zúfalo kričala a prosila ho o pomoc. Rozrušená bola do takej miery, že sa učenici nad ňou pohoršovali a radili Ježišovi, aby ju poslal preč, lebo tu robí prílišný randál, nie je to slušné. (ohromne s ňou súcitili)

Zhrňme si jej situáciu: Po prvé, je to žena, nesprávne pohlavie; po druhé, je pohanka, nie židovka; ďalší problém je, že si pomýlila náboženstvá, - inak je v celkom dobrej forme, dá sa povedať. Nie len že je neakceptovateľné pre ňu, priblížiť sa k Ježišovi, takisto je spoločensky neprijateľné, aby sa Ježiš na ňu čo len pozrel a nie to ešte s ňou hovoril – znamenalo by to poškvernenie. V tomto prípade sa jedná o pohanskú ženu, pravdepodobne bez manžela – sotva by to už mohlo byť horšie. A predsa sa jej Ježiš neštíti a venuje sa jej, aj keď spôsobom, ktorý na začiatku nevieme pochopiť.

Tu zaznieva evanjelium aj pre nás, milý brat a milá sestra:

nech by sme boli akokoľvek neprijateľní, akokoľvek nehodní, akokoľvek beznádejne stratení; keby aj všetky okolnosti hovorili proti nám, Ježiš Kristus, náš Pán, je ochotný venovať nám svoju pozornosť. Lebo on prišiel, aby hľadal a zachránil to, čo bolo zahynulo.

Aj tejto nešťastnej matke je ochotný sa venovať, hoci to robí akýmsi podivným, zdráhavým spôsobom.

Stavím sa, že v tejto miestnosti niet človeka, ktorý by necítil ľútosť pre ženu v daných okolnostiach. Kto z nás by si nepovedal, že je potrebné niečo podniknúť, v záujme tejto dámy? Cítite to napätie? Preto je Ježišova odpoveď v tomto texte taká pozoruhodná a šokujúca.

*„Nech sa **najprv** deti najedia; lebo nie je dobré vziať chlieb deťom a hodiť **šteňatám**.“*

Všimnime si pozorne, o čo tu ide: Ak Ježiš v tejto chvíli vylieči jej dcéru, táto žena bude mať s najväčšou pravdepodobnosťou len ďalšie božstvo, ktoré si pridá k svojmu dlhému zoznamu modiel. **Ak v tejto chvíli Ježiš urobí, čo ona chce, táto matka dostane to, čo chce, ale nedostane všetko to, čo potrebuje.** V tom je tento zdráhavý zázrak Pána Ježiša pozoruhodný.

Ak by niekto za podobných okolností prišiel k nám a my by sme mali tú zázračnú moc, okamžite by sme povedali: Urobím to!!! Ale Ježiš hovorí: ty vôbec nevieš o čo tu ide; nepoznáš ani mňa ani moje poslanie; Nemáš potuchu o Božom pláne záchrany, ktorý mám za úlohu vykonať. Ty nie si dcéra Abraháмова, dcéra Zmluvy; ty nepatríš medzi deti domácnosti. O ne som sa prišiel postarať najskôr, taký je Boží plán – lebo spasenie je zo Židov.

Židia mali svoj zvláštny termín pre pohanov – „kyón“: „pes“ v gréčtine; Ježiš však používa iné slovo – „kynarion“: šteniatko – a šteniatka mali v Izraelskej domácnosti svoje privilégia; oni jediní mohli totiž vojsť dnu. Takže Ježiš jej vlastne hovorí: aj keď nepatríš medzi domácich, si pre domácnosť akceptovateľná; môžem ťa pustiť dnu. Ja som prišiel **najprv** ako zasľúbený Spasiteľ národu Izraelského, preto sa **najprv** musím venovať ľudu zmluvy. Ale ani ty nie si celkom mimo, aj teba pozývam vojsť dnu.

Jedna z dôležitých lekcií, ktoré sa môžeme z tohto príbehu naučiť je, že aj bolesť a zármutok má v dnešnom svete a v dnešnej kultúre svoje miesto. Veľmi ťažko sa to počúva a ťažko sa nám s tým určite súhlasí. Ježiš chce tejto žene ukázať niečo, čomu zatiaľ nerozumie. On je Pánom všetkého a to do takej miery, že je Pánom aj jej bolesti a problémov. Boh dovolil určité okolnosti v živote tejto ženy, aby ju priviedol k tomuto bodu. A ak ON v tomto momente vylieči jej dcéru, vôbec nič z toho nepochopí. To jediné, čo by z toho mala by bolo toto: fajn, moja dcéra je oslobodená a démon je vykopnutý, tento chlapík je hoden toho, aby som ho pridala k svojmu zoznamu božstiev, ktoré uctievam. Ale Ježiš jej nedovolí urobiť túto zásadnú chybu. To, čo chce ona, je len zázrak od divotvorcu, Ježiš jej však hovorí, za takýchto podmienok to nie som ochotný urobiť. Chcem ti dať omnoho viac.

A preto jej hovorí oné šokujúce slová:

*„Nech sa **najprv** deti najedia; lebo nie je dobré vziať chlieb deťom a hodiť **šteňatám**.“*

Všimnime si pozorne, aká je jej reakcia: Tak ty ma chceš nazvať šteňatom, ako si to dovoľuješ? Kto si myslíš, že si? Bezcitný namyslený Žid! Nejak tak by sme možno reagovali my, hrdí študenti teológie, moderní dôstojní ľudia, ktorí „majú právo na blaho a osobné šťastie“. Ale ona hovorí: Kludne ma volaj šteňa. Pochopila som. Som ochotná byť šteňatom. Viem, že si nič nezaslúžim. Ale ty mi dovoľuješ byť aspoň šteňatom v domácnosti. Ak som teda šteňa pri tvojom stole, daj mi aspoň omrvinky! Jej nové pochopenie je skryté v slove „**PANE**“ –

Pane, viem, že si to nezaslúžim, ale daj mi aspoň omrvinky! Ti si PÁN – KYRIOS a malilinká omrvinka od Teba stačí na čokoľvek.

Ježiš čakal na túto chvíľu. Čakal dovtedy, kým sa k nemu táto žena nepriblíži s pokorným postojom „**TY si PÁN**“, inak by od neho odišla s falošným pochopením kým ON je a preto ju drží pozadu. Keď Ježiš vidí, že je pripravená prijať a pochopiť viac, ako pôvodne chcela, hovorí jej:

Pre túto reč chod', démon vyšiel z tvojej dcéry.

– „pre túto reč, pre tento tvoj nový postoj chod'...“

Ježiš Kristus nie je ochotný byť len divotvorcom, či Santa Klausom, nie je ochotný byť len akousi morálnou silou, akýmsi vplyvom na kultúru sveta, pozoruhodným mužom alebo prorokom! Nie je ochotný byť ani vzdialeným, nečinným, abstraktným Bohom. Je ochotný byť jedine Pánom, suverénnym, konajúcim Pánom v našich životoch.

A toto je základná vec pre každého z nás. Toto nie je ani tak úloha a hrozba – to je ponuka evanjelia!

Slovíčko pre tých, ktorí sa z akéhokoľvek dôvodu cítia byť v poslednom čase akosi Bohom zabudnutí, alebo ignorovaní: Vieš o tom, že niekedy sa ti bude zdať, akoby ťa Boh držal niekde ďaleko od seba. Že sa bude javiť, že Boh odpovedá NIE na tvoje úpenlivé prosby. Že niekedy, keď sa k Nemu priblížime v našich bolestiach, On dovolí, aby sa tá bolesť ešte zvýšila, na určitú dobu?

Žijeme vo svete, kde také veci ako bolesť a zármutok sú vždy, automaticky považované za zlé a neprijateľné. Ale možno, že sa potrebujeme naučiť, že aj bolestné chvíle majú svoje miesto v našich životoch a že Boh nie je len Bohom radostí a dostatku a zdravia, ale On je natoľko suverénny, že je aj Bohom ťažkých okolností a bolestivých chvíľ v našom živote.

Môže použiť bolesť a zármutok, aby nás od určitých vecí uchránil; môže ju použiť, aby nás k určitým veciam priviedol; ale najdôležitejšie je, že niekedy môže použiť bolesť a zármutok k tomu, aby nás priviedol späť k Sebe. Tak veľmi Mu na nás záleží. Nedá sa pozerieť na kríž a povedať, že sme Bohu ukradnutí.

Dôležitý je pritom náš postoj. Tento text nás pozýva k určitej sebareflexii: S akými motívami, predstavami, s akými očakávaniami a postojmi prichádzame my pred Pána neba a zeme? Je možné, že práve táto Sýrofeničanka nám môže poslúžiť ako model viery. Viera, ktorá je definovaná ako **pokorná poddanosť, vytrvalosť a očakávajúca, dúfajúca dôvera.**

Pokora, vytrvalosť, dúfajúca dôvera - toto je postoj, toto je viera, ktorú Boh hľadá v našich životoch. Toto je viera, ku ktorej nás aj dnes, bratia a sestry, Boh v Kristovi pozýva. Toto je viera, ktorú chce Duch Svätý vybudovať aj v tomto našom spoločenstve. Počúvaj hlas Pánov v tvojom živote; možno ti v poslednej dobe znelo Jeho NIE; možno sa hromadili problémy a trápenie; možno si to cítil – cítila tak, ako keby k tebe obrátil svoj chrbát. Nech by sa okolnosti zdali akokoľvek beznádejné, Boh na teba nezapudol. A dokonca aj Jeho „NIE“ je postavené na Jeho túžbe povedať svoje veľké „ÁNO“. Veď v Ježišovi Kristovi už to Božie veľké „**ÁNO**“ zaznelo s definitívnou platnosťou.

Náš Pán nám ponúka viac ako len omrvinky! Sme deťmi novej zmluvy, vykúpení predrahou krvou Baránkovou! Boh tebe aj mne povedal svoje neodvolateľné „áno“. Kdekoľvek teraz si, čokoľvek prežívaš, toto Božie „áno“ platí aj pre teba a pozýva ťa k novému životu s Kristom, v spoločenstve Jeho ľudu.

Prijmime Jeho pozvanie a nebojme sa uprostred svojich životných zápasov vyznať: Áno, Pane, Ty jediný si všemohúci PÁN! A ja chcem, v moci Tvojej milosti, dôverovať Tvojmu plánu.

Amen.